

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสอบถามความคิดเห็นของผู้ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคำร้อยละประกอบการพรรณนาเชิงคุณลักษณะ ซึ่งการนำเสนอผลการวิจัยและผลการวิเคราะห์ข้อมูลในครั้งนี้ผู้วิจัยได้แบ่งหัวข้อในการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ

ตอนที่ 3 เสนอแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ

ตอนที่ 1 สภาพการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประกอบการศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ทั้งหมด 581 ฉบับ ประกอบด้วยข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่ง/หน้าที่การงาน และระยะเวลาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย คิดเป็นร้อยละ ดังตารางที่ 4.1 และ 4.2

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
เพศ			
1.	ชาย	340	58.3
2.	หญิง	241	41.4
รวม		581	100
อายุ			
1.	ต่ำกว่า 20 ปี	45	7.7
2.	ช่วงอายุ 20 - 29 ปี	201	34.5
3.	ช่วงอายุ 30 - 39 ปี	197	33.8
4.	ช่วงอายุ 40 - 49 ปี	103	17.7
5.	อายุ 50 ปีขึ้นไป	35	6.1
รวม		581	100
ระดับการศึกษา			
1.	ประถมศึกษา	65	11.2
2.	มัธยมศึกษา	300	51.5
3.	อนุปริญญา	128	22.0
4.	ปริญญาตรี	81	13.9
5.	สูงกว่าปริญญาตรี	7	1.4
รวม		581	100
ตำแหน่ง/หน้าที่การงานของผู้ตอบแบบสอบถาม			
1.	ผู้นำชุมชน	191	32.9
2.	ครูศน.อำเภอ	11	1.9
3.	ผู้รับบริการ	379	65.2
รวม		581	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลเกี่ยวกับบุคคล		จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม			
1.	น้อยกว่า 1 ปี	40	7.0
2.	1-2 ปี	142	24.4
3.	3-4 ปี	308	52.8
4.	5 ปีขึ้นไป	92	15.8
รวม		581	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (ร้อยละ 58.3) มีอายุระหว่าง 20 – 29 ปี (ร้อยละ 34.5) จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 51.5) มีตำแหน่ง / หน้าที่การงาน ผู้รับบริการ (65.2) และมีระยะเวลาการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย 3-4 ปี (ร้อยละ 52.8)

การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ครู กศน.ตำบล และผู้นำชุมชน

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ร่วมค้นหาสาเหตุของปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.23	0.815	น้อย
2. ร่วมกำหนดปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.42	0.854	น้อย
3. ร่วมจัดลำดับของปัญหาที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.48	0.908	น้อย

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
4. ร่วมจัดลำดับความต้องการเรียนรู้ของ ผู้รับบริการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.40	0.862	น้อย
5. ร่วมกำหนดความต้องการเรียนรู้ของ ผู้รับบริการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.36	0.865	น้อย
6. ร่วมเลือกสถานที่ที่ใช้ในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.45	0.927	น้อย
7. ร่วมพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงาน/ กิจกรรมและโครงการในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.62	0.881	ปานกลาง
8. ร่วมคัดเลือกคณะกรรมการในการส่งเสริมการ จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย	2.55	0.940	ปานกลาง
9. ร่วมกับคณะกรรมการ เลือกแนวทางที่ เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.61	0.927	ปานกลาง
รวม	2.46	0.89	น้อย

จากตารางที่ 4.2 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมี
ส่วนร่วมในการตัดสินใจ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อพิจารณาในแต่ละ
กิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ของแผนงาน/กิจกรรมและโครงการ
ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 2.62$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมกับคณะกรรมการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการจัด
กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ($\bar{X} = 2.61$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมดำเนินการของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ครู กศน.ตำบล และผู้นำชุมชน

การมีส่วนร่วมดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ร่วมกำหนดทรัพยากรจากแหล่งอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.93	0.957	ปานกลาง
2. ร่วมระดมทรัพยากรจากแหล่งอื่น ๆ ที่นำมาใช้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.00	0.920	ปานกลาง
3. ร่วมบริจาคเงินหรือวัสดุ อุปกรณ์ต่าง ๆ ของท่านในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.26	0.914	ปานกลาง
4. ร่วมกำหนดรูปแบบการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.12	1.314	ปานกลาง
5. ร่วมกำหนดจุดมุ่งหมายการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่สอดคล้องกับหลักสูตร	3.15	1.505	ปานกลาง
6. ร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.31	1.779	ปานกลาง
7. ร่วมกำหนดผังหลักสูตรตามโครงสร้างหลักสูตรการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.73	1.568	ปานกลาง
8. ร่วมติดต่อประสานงานวิทยากรมาให้ความรู้แก่ผู้รับบริการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.83	0.869	ปานกลาง
9. ร่วมเป็นวิทยากรเพื่อถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้รับบริการในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.82	2.328	ปานกลาง
10. ร่วมเลือกสื่อการเรียนการสอนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.83	1.341	ปานกลาง

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมดำเนินการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
11. ร่วมเป็นกรรมการที่ปรึกษาในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.30	1.322	ปานกลาง
12. ร่วมประสานขอความร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.29	1.034	ปานกลาง
13. ร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	3.33	1.126	ปานกลาง
รวม	3.07	1.31	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.07$) เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.33$) รองลงมา การมีส่วนร่วมกำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ของผู้นำ
ชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของ
ผู้รับบริการ ครู กศน.ตำบล และผู้นำชุมชน

การมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ได้รับค่าตอบแทนจากการดำเนินงานใน กิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย	2.20	1.295	น้อย
2. ได้รับประกาศเกียรติคุณจากการดำเนินงาน ในกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัย	2.12	1.172	น้อย
3. ได้รับการยกย่องจากประชาชนจากการ ดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.52	0.928	ปานกลาง
4. ได้รับการยอมรับจากประชาชนจากการ ดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.80	0.859	ปานกลาง
5. ได้รับการชื่นชมจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงาน ต่าง ๆ จากการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมมา การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.78	0.861	ปานกลาง
6. ร่วมศึกษาดูงานในหน่วยงานหรือชุมชนอื่น ๆ	2.37	0.867	น้อย
7. ได้รับการบริการด้านสื่อต่าง ๆ เพื่อการศึกษาตาม อัธยาศัยในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย	2.65	0.873	ปานกลาง
8. นำความรู้และทักษะที่ได้รับจากการจัด กิจกรรมไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.36	0.861	น้อย
9. ได้ใช้สถานที่ของชุมชนเป็นที่จัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.37	0.886	น้อย
รวม	2.46	0.96	น้อย

จากตารางที่ 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.46$) เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมได้รับการยอมรับจากประชาชนจากการดำเนินงานในการจัดกิจกรรม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมในการได้รับการชื่นชมจากเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ จากการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.78$)

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานการมีส่วนร่วมประเมินผลของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ครู กศน.ตำบล และผู้นำชุมชน

การมีส่วนร่วมประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
1. ร่วมติดตามการใช้งบประมาณของสถานศึกษา	2.23	0.834	น้อย
2. ร่วมประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา	2.38	1.618	น้อย
3. ร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในหน้าที่ที่เกี่ยวกับการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน	2.31	0.880	น้อย
4. ร่วมประเมินการใช้อาคารสถานที่ของสถานศึกษา	2.29	0.903	น้อย
5. ร่วมประเมินผลการเรียนของนักศึกษา	2.25	0.833	น้อย
6. ร่วมกำหนดเกณฑ์การวัดและประเมินผลการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.29	0.902	น้อย
7. ร่วมกำหนดวิธีการนิเทศ กำกับติดตามและตรวจสอบการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.26	0.868	น้อย

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการมีส่วนร่วม
8. ร่วมประเมินผลของการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.27	0.879	น้อย
การมีส่วนร่วมประเมินผล			
9. ร่วมประเมินเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย	2.38	2.286	น้อย
10. ร่วมติดตามและประเมินผลการนำความรู้จากการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.25	0.836	น้อย
รวม	2.29	1.08	น้อย

จากตารางที่ 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.29$) เมื่อพิจารณาในแต่ละกิจกรรมพบว่า การมีส่วนร่วมประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษา และการมีส่วนร่วมประเมินเป้าหมายในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยมีส่วนร่วมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.38$) รองลงมาได้แก่ การมีส่วนร่วมร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานของครูในหน้าที่ที่เกี่ยวกับการสอนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีส่วนร่วมในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.31$)

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ

ในการศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ ในอำเภออ่าวลึก จังหวัดกระบี่ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลความคิดเห็น รวมทั้งข้อเสนอแนะที่

เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทำให้สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจซึ่งผู้นำชุมชนขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่มีโอกาสได้เข้าร่วมประชุม และขาดอำนาจในการตัดสินใจในการร่วมคิด ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องการให้มีการเปิดโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการคือ การไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนรูปแบบการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม และการไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดผังหลักสูตรตามโครงสร้างผังหลักสูตร โดยต้องการให้หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลทุกๆ ฝ่ายได้ร่วมกันออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรม รวมไปถึงการเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน 3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ซึ่งในบางครั้งได้รับค่าตอบแทนน้อยหรือไม่ได้รับจากการร่วมกิจกรรม ซึ่งควรจะมีการสนับสนุนเงินงบประมาณ หรือค่าตอบแทนให้แก่ผู้เข้ามามีส่วนร่วมหรือสนับสนุนกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้เป็นไปอย่างราบรื่น 4. การมีส่วนร่วมประเมินผล การให้ผู้นำชุมชนได้เข้าร่วมประเมินผลงานต่างๆ ที่ทางการศูนย์งานจัดให้มีน้อยมาก และการรายงานผลที่ไม่เป็นอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังเป็นการเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่หน่วยงานได้ดี หากมีการจัดตั้งคณะทำงาน หรือตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ มาตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญควรมีการเพิ่มอัตราบุคลากรให้มีความสอดคล้อง กับความต้องการของกิจกรรมต่างๆ

ตอนที่ 3 แนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของผู้รับบริการ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการจัดอบรมหรือประชุมเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ผู้นำชุมชนได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องและตรงกันในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และเปิดโอกาสให้ผู้นำชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมคิด ร่วมวางแผนการจัดกิจกรรมต่างๆ ได้แสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียมกัน

ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ควรให้ผู้นำชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนรูปแบบการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรม และการกำหนดผังหลักสูตรตามโครงสร้างผังหลักสูตร โดยให้หน่วยงานต่างๆ หรือบุคคลทุกๆ ฝ่ายได้ร่วมกันออกแบบรูปแบบการจัดกิจกรรม รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการเลือกสื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมต่างๆ ที่ทันสมัยและเพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน

ด้านการมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์ ควรให้ผู้นำชุมชนได้รับเงินค่าตอบแทนจากการดำเนินกิจกรรมการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างเหมาะสม รวมไปถึงการได้รับการยอมรับ หรือยกย่องในผลการดำเนินกิจกรรมการศึกษาอบรมและการศึกษาตามอัธยาศัย

ด้านการมีส่วนร่วมประเมินผล ควรให้ผู้นำชุมชนได้เข้าร่วมประเมินผลงานต่างๆ ที่ทางศูนย์งานได้ดำเนินการจัดกิจกรรมต่างๆ และมีการรายงานผลการประเมินอย่างต่อเนื่องตามหลักเกณฑ์ของการวัดและประเมินผล อีกทั้งควรมีการจัดตั้งคณะทำงาน หรือตัวแทนจากหน่วยงานต่างๆ มาตรวจสอบหรือประเมินผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง

